

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos dėl privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos mainų“

[COM(2016) 25 final – 2016/0010 (CNS)]

ir dėl

„Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria nustatomos kovos su mokesčių vengimo praktika, tiesiogiai veikiančios vidaus rinkos veikimą, taisyklės“

[COM(2016) 26 final – 2016/0011 (CNS)]

(2016/C 264/13)

Pranešėjas Petru Sorin DANDEA

Bendrapranešėjis Roger BARKER

Taryba, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 ir 115 straipsniais, 2016 m. vasario 9–10 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos dėl privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos mainų

[COM(2016) 25 final – 2016/010 (CNS)]

ir dėl

Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria nustatomos kovos su mokesčių vengimo praktika, tiesiogiai veikiančios vidaus rinkos veikimą, taisyklės

[COM(2016) 26 final – 2016/011 (CNS)].

Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2016 m. balandžio 14 d. priėmė savo nuomonę.

516-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2016 m. balandžio 27–28 d. (balandžio 28 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 126 nariams balsavus už ir 7 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK palankiai vertina Europos Komisijos iniciatyvą, kurioje siūloma valstybių narių lygmeniu vienodai įgyvendinti EBPO projekte dėl mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo (BEPS) numatytus standartus. Tai viena iš iniciatyvų, kuriomis siekiama kovoti su kai kurių tarptautinių įmonių vykdomu agresyviu mokesčių planavimu, prisidedančiu prie valstybių narių mokesčių bazių erozijos, kuri, remiantis skaičiavimais, sudaro 50–70 mlrd. eurų per metus.

1.2 Komitetas mano, kad, siekiant užtikrinti Europos įmonių konkurencingumą, ES kaip investicijų vietos patrauklumą ir tarptautinės mokesčių sistemos nuoseklumą šiuo metu ir trapiu ekonomikos atsigavimo po krizės laikotarpiu, įgyvendintos priemonės turėtų būti suderintos su tuo, dėl ko jau iš tikrųjų susitarta EBPO lygmeniu ir ką įgyvendino kiti tarptautiniai partneriai.

1.3 Komiteto nuomone, šiuo klausimu svarbu siekti tikrai vienodų sąlygų ir vienodo režimo, kuris būtų tuo pačiu būdu įgyvendinamas visose valstybėse narėse. Svarbu apriboti susiskaidymo riziką, nes jis gali kelti pavojų siūlomų priemonių veiksmingumui.

1.4 EESRK mano, kad į Direktyvos dėl kovos su mokesčių vengimu taikymo sritį turėtų būti įtrauktos ir finansų sektoriaus įmonės. EESRK ragina Komisiją ir valstybes narės aktyviau vesti tarptautines derybas tokiose institucijose, kaip EBPO arba G20, siekiant užtikrinti vienodą įgyvendinimą visoje ES ir EBPO ir išsiaiškinti, ar siūlomos taisyklės gali būti taikomos ir finansų bendrovėms ir kaip tai turėtų būti daroma.

1.5 EESRK pritaria pasiūlymui ir siūlo, kad valstybės narės turėtų leisti mokėti dalimis tik tuo atveju, kai perkėlimo tikslas nėra tik sumažinti atitinkamos įmonės mokamus mokesčius.

1.6 EESRK rekomenduoja pakeitimo sąlygą tiesiogiai taikyti visiems mokesčių mokėtojams, kurie gavo pajamas mokesčių rojais laikomose jurisdikcijose.

1.7 EESRK pritaria pasiūlyme dėl direktyvos nustatytoms taisyklėms dėl kontroliuojamų užsienio bendrovių.

1.8 Agresyvaus mokesčių planavimo operacijas dažniausiai vykdo didelės tarptautinės įmonės, todėl EESRK mano, kad Direktyva dėl kovos su mokesčių vengimu ir Direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo neturėtų būti taikomos MVĮ.

1.9 EESRK, atsižvelgdamas į pilietinės visuomenės organizacijų prašymus užtikrinti didesnę skaidrumą tarptautinių įmonių apmokestinimo srityje, rekomenduoja Europos Komisijai Direktyvoje dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje nustatyti reikalavimą valstybėms narėms viešai skelbti ataskaitas apie finansinius rezultatus, dėl kurių vyks automatiniai informacijos mainai.

1.10 EESRK ragina Komisiją baigti rengti valstybių ar teritorijų, atsisakančių laikytis gero mokesčių srities valdymo standartų, sąrašą. Komitetas mano, kad šį sąrašą reikėtų papildyti sankcijomis, taikytinomis įmonėms, kurios tose šalyse ar teritorijose tęs savo veiklą.

1.11 EESRK rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms nustatyti trumpesnį laikotarpį įgyvendinti taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti, kad visoje ES būtų vienodai įgyvendinami EBPO derybų dėl BEPS procese prisiimti išpareižojimai.

1.12 Atsižvelgiant į galimą poveikį investicijų klimatui Europoje, EESRK būtų pageidavęs, kad direktyvos projekte būtų pateiktas poveikio vertinimas, nes tai įprasta tvarka teikiant esminius pakeitimus numatančius pasiūlymus.

2. Europos Komisijos pasiūlymas

2.1 2016 m. sausio mėn. Europos Komisija pateikė kovos su mokesčių vengimu dokumentų rinkinį, kuris yra teisingesnio, skaidresnio ir veiksmingesnio įmonių apmokestinimo darbotvarkės dalis ⁽¹⁾.

2.2 Dokumentų rinkinį sudaro: įvadinis komunikatas ⁽²⁾, kuriame pristatomos politinės, ekonominės ir tarptautinės kovos su agresyviu mokesčių planavimu aplinkybės, taip pat šios svarbiausios priemonės: pasiūlymas dėl Direktyvos dėl kovos su mokesčių vengimo praktika ⁽³⁾, pasiūlymas dėl Direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo ⁽⁴⁾, Komisijos rekomendacija dėl mokesčių sutarčių ⁽⁵⁾ ir komunikatas dėl ES apmokestinimo išorės strategijos ⁽⁶⁾, susijusios su bendradarbiavimu su trečiosiomis šalimis mokesčių valdymo srityje.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/timeline_without_logo.png

⁽²⁾ COM(2016) 23 final.

⁽³⁾ COM(2016) 26 final.

⁽⁴⁾ COM(2016) 25 final.

⁽⁵⁾ C (2016) 271 final.

⁽⁶⁾ COM(2016) 24 final.

2.3 Įvardiniame komunikate pristatomos dokumentų rinkinio dėl kovos su mokesčių vengimu rengimo tarptautinės, ekonominės ir politinės aplinkybės. Jame nustatytos priemonės, skirtos perkelti EBPO BEPS veiksmų plano aspektus, taip pat tam tikros naujos papildomos ES ir valstybių narių lygmens priemonės.

2.4 Pasiūlyme dėl Direktyvos dėl kovos su mokesčių vengimu nustatytos kovos su mokesčių vengimo praktika, tiesiogiai veikiančia vidaus rinkos veikimą, taisyklės. Tai yra taisyklės dėl palūkanų atskaitymo, persikėlimo apmokestinimo, pakeitimo sąlygos (angl. *switch-over*), bendros kovos su mokesčių piktnaudžiavimu sąlygos, kontroliuojamų užsienio bendrovių, o taip pat kovos su pasinaudojimu šalių mokestinės tvarkos neatitikimais sistema.

2.5 Pasiūlyme dėl Direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo, numatytos priemonės, skirtos įgyvendinti valstybėse narėse EBPO BEPS veiksmų plano 13-ąjį veiksmą⁽⁷⁾. Šiomis priemonėmis siekiama tobulinti valstybių narių mokesčių administracijų automatinius informacijos mainus, įskaitant informaciją apie tarptautinių įmonių metų pabaigos rezultatus.

2.6 Komisijos rekomendacijos, kuri taip pat įeina į dokumentų rinkinį dėl kovos su mokesčių vengimu, tikslas – stiprinti valstybių narių pasirašytų mokesčių sutarčių nuostatas siekiant užkirsti kelią agresyvaus mokesčių planavimo praktikai.

2.7 Komisijos komunikate dėl išorės strategijos nustatyta griežtesnė ir nuoseklesnė ES santykių su trečiosiomis šalimis gero valdymo mokesčių srityje sistema.

3. Bendros ir konkrečios pastabos

3.1 Komitetas mano, kad, siekiant užtikrinti Europos įmonių konkurencingumą, ES kaip investicijų vietos patrauklumą ir tarptautinės mokesčių sistemos nuoseklumą šiuo metu ir trapiu ekonomikos atsigavimo po krizės laikotarpiu, įgyvendintos priemonės turėtų būti suderintos su tuo, dėl ko jau iš tikrųjų susitarta EBPO lygmeniu ir ką įgyvendino kiti tarptautiniai partneriai.

Direktyva dėl kovos su mokesčių vengimu

3.2 Komiteto nuomone, šiuo klausimu svarbu siekti tikrai vienodų sąlygų ir vienodo režimo, kuris būtų tuo pačiu būdu įgyvendinamas visose valstybėse narėse. Svarbu apriboti susiskaidymo riziką, nes jis gali kelti pavojų siūlomų priemonių veiksmingumui.

3.3 Pasiūlyme dėl direktyvos visos valstybės narės raginamos vienodai taikyti taisykles, nustatytas EBPO BEPS veiksmų plane⁽⁸⁾, kuriuo siekiama pasauliniu lygmeniu spręsti agresyvaus mokesčių planavimo problemą. Kaip jau pabrėžė ankstesnėse savo nuomonėse⁽⁹⁾, EESRK palankiai vertina Komisijos iniciatyvą ir remia jos pastangas kovoti su tam tikrų tarptautinių įmonių vykdomu agresyviu mokesčių planavimu, prisidedančiu prie valstybių narių mokesčių bazių erozijos, kuri, remiantis skaičiavimais, sudaro apie 50–70 mlrd. eurų per metus.

3.4 EESRK palankiai vertina siūlomas taisykles dėl palūkanų atskaitymo apribojimo įmonių sektoriuje. Tačiau svarbu, kad ES taisyklės būtų suderintos su EBPO nustatytais taisyklėmis, taip pat jų įgyvendinimu Jungtinėse Amerikos Valstijose ir kitose ekonominiu požiūriu svarbiose jurisdikcijose. Koordinuojant veiksmus tarptautiniu lygmeniu būtų galima užkirsti kelią agresyvaus mokesčių planavimo praktikai, kurią vykdo tam tikros tarptautinės bendrovės mokančios „išpūstas“ palūkanas patronuojamosioms įmonėms, esančioms mažų mokesčių jurisdikcijose. EESRK ragina Komisiją ir valstybes nares aktyviau vesti tarptautines derybas tokiose institucijose, kaip EBPO arba G20, siekiant užtikrinti vienodą įgyvendinimą visoje ES ir EBPO ir išsiaiškinti, ar siūlomos taisyklės gali būti taikomos ir finansų bendrovėms.

⁽⁷⁾ <http://www.oecd.org/tax/transfer-pricing-documentation-and-country-by-country-reporting-action-13-2015-final-report-9789264241480-en.htm>.

⁽⁸⁾ <http://www.oecd.org/ctp/beps-actions.htm>.

⁽⁹⁾ Žr. EESRK nuomonę dėl Veiksmų plano stiprinti kovą su mokestiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu, OL C 198, 2013 7 10, p. 34.

3.5 Dėl persikėlimo apmokestinimo taisyklių EESRK pritaria pasiūlymui ir siūlo, kad valstybės narės turėtų leisti mokėti dalimis tik tuo atveju, kai perkėlimo tikslas nėra tik sumažinti atitinkamos įmonės mokamus mokesčius.

3.6 EESRK rekomenduoja pakeitimo sąlygą tiesiogiai taikyti visiems mokesčių mokėtojams, kurie gavo pajamas mokesčių rojais laikomose jurisdikcijose.

3.7 EESRK pritaria pasiūlyme dėl direktyvos nustatytoms taisyklėms dėl kontroliuojamų užsienio bendrovių.

3.8 Atsižvelgdamas į žalą, kurią valstybių narių mokesčių bazei daro agresyvus mokesčių planavimas, EESRK rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms kuo skubiau nustatyti terminą, per kurį bus įgyvendintos direktyvos nuostatos, susijusios su EBPO ir G20 susitarimuose numatytame BEPS veiksmų plane priimtais išipareigojimais. EESRK mano, kad pasiūlyme dėl direktyvos nustatytas trejų metų laikotarpis yra pernelyg ilgas.

3.9 Atsižvelgiant į galimą poveikį investicijų klimatui Europoje, EESRK būtų pageidavęs, kad direktyvos projekte būtų pateiktas poveikio vertinimas, nes tai įprasta tvarka teikiant esminius pakeitimus numatančius pasiūlymus.

Direktyva, kuria iš dalies keičiama Direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo

3.10 Atsižvelgdamas į sunkias sukčiavimo ir mokesčių vengimo pasekmes, EESRK pritaria pasiūlyme dėl Direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo, nustatytoms taisyklėms. Įmonių finansinių rezultatų ataskaitos priskiriamos informacijai, dėl kurios vyksta automatiniai informacijos mainai tarp valstybių narių mokesčių administratorių; tai sudarys galimybę pagerinti šios priemonės veiksmingumą kovojant su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir agresyviu mokesčių planavimu.

3.11 EESRK mano, kad pasiūlyme dėl direktyvos minima prievolė teikti informaciją turėtų būti taikoma tik didelėms pasiūlyme nurodytoms tarptautinėms bendrovėms ir nebūti taikoma MVI, kurioms jos vykdymas lemtų neproporcingai didesnę sąnaudą. Šio reikalavimo taikymas tik tarptautinėms bendrovėms, kurių konsoliduotos įplaukos viršija tam tikrą sumą, gali turėti neigiamą ir diskriminacinį poveikį.

3.12 Pasiūlyme dėl direktyvos pateiktais pakeitimais siekiama skatinti vienodą EBPO BEPS veiksmų plano 13-ojo veiksmo perkėlimą visose valstybėse narėse. EESRK pritaria Komisijos nuomonei, kad kovoti su agresyviu mokesčių planavimu galima tik veikiant pasauliniu lygmeniu.

3.13 EESRK, atsižvelgdamas į ne kartą išsakytus pilietinės visuomenės organizacijų prašymus užtikrinti didesnę tarptautinių įmonių apmokestinimo skaidrumą, rekomenduoja Europos Komisijai numatyti direktyvoje reikalavimą valstybėms narėms viešai skelbti duomenis, pateiktus ataskaitose, dėl kurių vyks automatiniai informacijos mainai.

Komisijos rekomendacija dėl piktnaudžiavimo mokesčių sutartimis

3.14 Komisijos rekomendacija siekiama perkelti EBPO BEPS veiksmų plano 6 ir 7 veiksmus, kuriais siūloma iš dalies pakeisti pavyzdinę sutartį dėl apmokestinimo siekiant sumažinti tarptautinių įmonių piktnaudžiavimo riziką

3.15 EESRK pritaria abiem Komisijos rekomendacijoje pateiktoms kovos su piktnaudžiavimu taisyklėms. Tokių taisyklių įtraukimas į sutartis, kurias valstybės narės sudaro su kitomis valstybėmis narėmis ir trečiosiomis šalimis, padės gerokai sumažinti tikimybę, kad tarptautinių įmonių gautos pajamos liks neapmokestintos dėl galimybės rasti palankesnes mokesčių sąlygas.

Komunikatas dėl veiksmingo apmokestinimo išorės strategijos

3.16 Komisijos komunikate apibrėžiama ES išorės strategija, kuria siekiama užtikrinti veiksmingą įmonių pelno apmokestinimą atsižvelgiant į pasaulinį mokesčių vengimo ir agresyvaus mokesčių planavimo mastą. EESRK pritaria Komisijos išdėstytam požiūriui.

3.17 Komisija siūlo koordinuoti valstybių narių požiūrį į trečiąsias šalis mokesčių skaidrumo klausimais. EESRK pritaria Komisijos pozicijai, nes trečiųjų šalių atžvilgiu valstybėms narėms nesuderintai taikant gero mokesčių valdymo standartus nepasiekta įtikinamų rezultatų sprendžiant agresyvaus mokesčių planavimo problemą.

3.18 Atsižvelgiant į sparčiai pasaulio mastu besikeičiančias aplinkybes mokesčių srityje, reikia atnaujinti ES gero mokesčių valdymo kriterijus. Komunikato I priede Komisija siūlo keletą naujų kriterijų. EESRK palankiai vertina Komisijos iniciatyvą ir ragina Tarybą patvirtinti šiuos naujus kriterijus.

3.19 EESRK jau pritarė pasiūlymui parengti jurisdikcijų, atsisakančių taikyti gero mokesčių valdymo standartus, europinį sąrašą⁽¹⁰⁾. Šiuo metu daugelis valstybių narių turi savo sąrašų ir sankcijų sistemas, taikomas šių jurisdikcijų finansiniams sandoriams. EESRK mano, kad ES sąrašas, kuriame būtų apibrėžti konkretūs kriterijai, leisiantys nustatyti laikytis taisyklių atsisakančias valstybes, ir sankcijos, vienodai taikytinos visose valstybėse narėse, būtų daug veiksmingesnė kovos su mokesčių vengimu ir agresyviu mokesčių planavimu priemonė. EESRK taip pat pritaria Komisijos strategijoje nurodytoms priemonėms.

Briuselis, 2016 m. balandžio 28 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS*

⁽¹⁰⁾ Žr. EESRK nuomonę dėl Mokesčių skaidrumo dokumentų rinkinio, OL C 332, 2015 10 8, p. 64.